

ABDÜLLATİF EL-BAĞDADÎ

NİL KIYISINDA BİR HEKİM

MISIR TASVİRİ VE KİTLİK YILLARINA TANIKLIK

Çeviri: Mehmet Sebih Oruç

alBaraka
Yayınları

ABDÜLLATİF EL-BAĞDADÎ

Bağdat'ta 1162'de doğmuş, 1231'de vefat etmiş hekim, filozof ve çok yönlü bir İslam âlimidir. Bağdat'ta yetişmiş, Şam ve Kahire başta olmak üzere dönemin önemli ilim merkezlerinde bulunmuş, tıp, felsefe ve doğa bilimleri alanlarında eserler kaleme almıştır. Gözleme dayalı yaklaşımıyla tanınan el Bağdadî'nin en bilinen eserlerinden biri olan elinizdeki eser, Kitâbü'l-İfâde ve'l-İ'tibâr, Orta Çağ İslam bilim tarihinde önemli kaynaklardan biri kabul edilir.

TIM MACKINTOSH-SMITH

Arap seyahat edebiyatının tutkulu bir hayranı ve kendi seyahatlerini konu alan pek çok eserin yazarıdır. Bunlar arasında İbn Battuta üzerine yazdığı üçleme, Faslı seyyahın üç kıtadaki ayak izlerini sürmüştür. Bu çalışmalarıyla 1998 Thomas Cook/Daily Telegraph Seyahat Kitabı Ödülü'ne ve 2010 İbn Battuta Şeref Ödülü'ne layık görülmüştür. Ayrıca İbn Battuta üzerine bir TV belgesel serisi hazırlayıp sunmuş ve Harvard Üniversitesinde dersler vermiştir.

MEHMET SEBİH ORUÇ

1994 yılında Doğubeyazıt'ta doğdu. İlk ve orta öğrenimini burada, lise eğitimini ise Manisa'da tamamladı. 2012 yılında Kadir Has Üniversitesi İletişim Fakültesinde lisans eğitimine başladı. 2019 yılında Marmara Üniversitesinde yüksek lisansını, 2025 yılında ise Newcastle Üniversitesinde doktorasını tamamladı. 2018-2021 yılları arasında Akdeniz Üniversitesinde araştırma görevlisi olarak çalıştı. 2021 yılında *Post-Truth Durum: Sosyal Medya Çağında Bilgi ve Doğruluk* adlı kitabı ve çeşitli dergilerde makaleleri yayımlanmıştır. Çalışmalarında sosyal medya, siyasal iletişim, iletişim felsefesi ve sanat felsefesi gibi alanlara yoğunlaşmaktadır. Arapça ve İngilizce bilmektedir. Hâlen İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesinde Dr. Öğretim Görevlisi olarak görev yapmaktadır.

İÇİNDEKİLER

Seri Editörünün Sunuşu	9
Teşekkür	11
Çevirmen Önsözü.....	13
Haritalar	
Kahire Yerleşim Alanı	17
Mısır.....	18
Mısır ve Çevre Topraklar.....	19
Levant (Bilâdü’ş-Şam)	20
Giriş	21
Aristoteles’ten Sonsuzluğa: Abdüllatif el-Bağdadi’nin Hayatı ve Çalışmaları.....	23
Altı Bölümden Oluşan Birinci Kısım	
Birinci Bölüm:	
Mısır’ın Genel Özellikleri.....	67
İkinci Bölüm:	
Mısır’a Özgü Bitkiler ve Ağaçlar.....	73
Üçüncü Bölüm:	
Mısır’daki Hayvanlar Âleminin Kendine Has Özellikleri	95
Dördüncü Bölüm:	
Yazar Tarafından İncelenen Kadim Mısır Anıtlarının Tasviri.....	109

Beşinci Bölüm:

Yazar Tarafından İncelenen Sıra Dışı Mısır Yapıları ve Gemileri.....	145
---	-----

Altıncı Bölüm:

Mısır'a Özgü Sıra Dışı Yemekler.....	153
--------------------------------------	-----

Üç Bölümden Oluşan İkinci Kısım

Birinci Bölüm:

Nil Nehri ve Yıllık Yükselme Biçimi: Bu Doğa Olayının Nedenlerinin ve Onu Yöneten Tabiat Kanunlarının Açıklanması.....	159
--	-----

İkinci Bölüm:

597 [1200–1201] Yılı Olayları.....	173
------------------------------------	-----

Üçüncü Bölüm:

598 [1201–1202] Yılı Olayları.....	191
İsimler ve Terimler Sözlüğü.....	209
Kaynakça.....	239
Dizin.....	245

*Mısır usulü molohiya yemeği ve hikmetin sunucusu
Habiba'ya
řükran ve sevgiyle.
ve
Piramitler ve Tümölüsler üstadı,
kadim işaretlerin öğretmeni
Leslie Valentine Grinsell, O.B.E., F.S.A. (1907-1995) anısına.*

Bil ki ilim, sahibine delalet eden bir iz, ona götüren bir koku bırakır; aynı zamanda bir aydınlık, bir parlaklık saçar; bu parlaklık hem aydınlatır hem de onu taşıyanı izhar eder... Tıpkı karanlık bir gecede elinde meşale ile yürüyen biri gibi¹.

Abdüllatif el-Bağdadî

¹ Bağdadî, *Kitāb al-İfādah wa-l-i'tibār* (1403/1983), 159; cf. Martini Bonadeo, 'Abdal-Latif al-Bağdadî's *Philosophical Journey*, 142.

SERİ EDİTÖRÜNÜN SUNUŞU

Arap Edebiyatı Kütüphanesi dizisi, Arap edebiyatının önemli eserlerini Arapça asılları ve İngilizce çevirileriyle birlikte erişime sunmayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda, özellikle yedinci yüzyıldan on dokuzuncu yüzyıla kadar uzanan döneme ağırlık verilmekte dolayısıyla dizi, İslam öncesi çağlardan modern dönemin eşiğine kadar uzanan geniş bir zaman aralığını ve çok çeşitli türleri içine almaktadır. Bu türler arasında şiir, poetika, kurmaca, din, felsefe, hukuk, bilim, seyahat yazıları, tarih ve tarih yazımı da yer alır.

Dizide yer alan kitaplar, uluslararası düzeyde tanınmış uzmanlar tarafından hazırlanmakta ve çevrilmektedir. Eserler, Arapça ve İngilizce metinlerin karşılıklı sayfalarda yer aldığı paralel metinli ciltli baskılar, yalnızca İngilizce karton kapaklı baskılar ve ayrıca indirilebilir Arapça dijital edisyonlar şeklinde yayımlanmaktadır. Dizideki bazı metinler için ise geniş kapsamlı eleştirel materyallerle donatılmış ayrı akademik edisyonlar da yer almaktadır.

Kütüphane, araştırmacıları, modern ve akıcı İngilizce çeviriler eşliğinde güvenilir Arapça edisyonlar hazırlamaya teşvik etmektedir. Nihai hedef, Arap edebiyatının zengin mirasını yalnızca uzman ve öğrencilerle sınırlı kalmadan genel okur kitesine de tanıtmaktır.

Arap Edebiyatı Kütüphanesi dizisinin yayınları, Tamkeen tarafından, NYU Abu Dhabi Araştırma Enstitüsü'nün G1003

numaralı ödöl programı kapsamında cömertçe desteklenmekte ve New York University Press (NYU Press) tarafından yayımlanmaktadır.

Philip F. Kennedy
Seri Editörü, NYU Press Arap Edebiyatı Kütüphanesi